

“Tu n’as rien vu à Hiroshima”

Joan de Sagarra

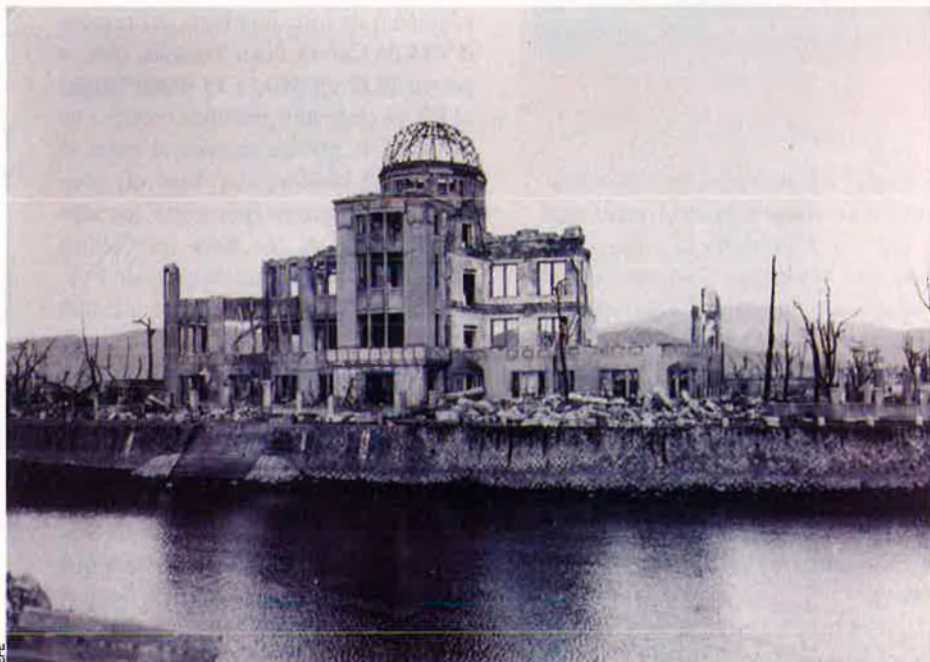
El 6 d'agost del 1945, els nord-americans van llançar una bomba atòmica sobre la ciutat japonesa d'Hiroshima: 140.000 morts. Tres dies després llançaven una segona bomba atòmica sobre la ciutat de Nagasaki: 70.000 morts. El 15 d'agost, l'exèrcit imperial japonès es rendia sense condicions i, el 2 de setembre del 1945, signava la capitulació davant el general MacArthur.

Jo tenia set anys quan els nord-americans van llançar la bomba. No en conservo cap record; sí, en canvi, de la fi de la guerra, de la Segona Guerra Mundial. Recordo perfectament la portada i els titulars del diari, un diari anglès, que em va mostrar el meu pare. La primera vegada que vaig sentir parlar d'Hiroshima va ser a l'escola dels pares jesuïtes de Sarrià. Seria l'any 1949 o 50. D'Hiroshima ens en va parlar el pare Arrupe, que el 1945 es trobava al Japó com a missioner i va ser testimoni presencial de l'explosió (es tracta del mateix pare Arrupe que anys més tard seria elegit general de la Companyia de Jesús). La xerrada del pare Arrupe va posar l'èmfasi en les conseqüències immediates de l'explosió, en les víctimes, en els rostres cremats i la pell que es despenja i que penjava dels cosos. Després, en la classe d'història, en què normalment solament es parlava dels Reis Catòlics, van fer una excepció per explicar-nos que la bomba atòmica havia estat llançada sobre el Japó per evitar un major vessament de sang, per evitar la matança, en tots dos bàndols, que hagués significat la invasió del Japó i per forçar les tropes imperials a rendir-se. Els japonesos eren els dolents i els nord-americans els bons. Era la versió que ens van donar, la “bona”.

El 1959 vam tornar a sentir parlar d'Hiroshima. Va ser arran d'una pel·lícula d'Alain Resnais sobre un text de Marguerite Duras, *Hiroshima, mon amour*. La pel·lícula es va presentar fora de concurs al festival de Canes, i part del seu èxit posterior

“Ara, setanta anys després del llançament de la bomba, ja sabem més coses sobre Hiroshima (i Nagasaki). Sabem que el llançament de la bomba –decisió del president Truman– era innecessari. Sabem que aquelles dues bombes són ‘un crim de guerra’”

és conseqüència de la frase que va amollar el president del jurat, Marcel Achard, en acabar la projecció: “*C'est de la merde!*”, va dir Achard. A Barcelona, la majoria dels espectadors van coincidir amb el judici d'Achard, per bé que algunes mares i les seves filles respectives van sortir del cine entusiasmades amb l'actor japonès Eiji Okada –“oi que és maco?”, exclamaven–; aquell japonès que es passa tota la pel·lícula gitant-se amb Emmanuelle Riva (extraordinària actriu) i repetint-li una vegada

darrere l'altra la mateixa frase: “*Tu n’as rien vu à Hiroshima*”. Efectivament, no vam veure res d'Hiroshima en aquella pel·lícula, tret d'una relació impossible entre dos vençuts, entre dues víctimes: una francesa i un japonès.

Ara, setanta anys després del llançament de la bomba, ja sabem més coses sobre Hiroshima (i Nagasaki). Sabem que el llançament de la bomba –decisió personal del president Truman– era innecessari. Que es va mentir en el nombre de víctimes nord-americanes que ocasionaria la invasió. Sabem que la bomba es va llançar per frenar la cobdícia dels russos. Sabem que a l'emperador Hirohito li importaven un rave les víctimes de les bombes d'Hiroshima i Nagasaki. Sabem que aquelles dues bombes són “un crim de guerra”. I sobretot, sabem que durant molts, molts anys, les autoritats nord-americanes i les japoneses van mantenir un rigorós silenci, i fins i tot van arribar a mentir, sobre les ulteriors conseqüències de les bombes, i que encara avui molts dels supervivents, dels “apetats”, estan obseditos pel temor de veure aparèixer en els cosos dels seus fills i néts els mateixos càncers, les mateixes lesions que ells van patir.

“*Tu n’as rien vu à Hiroshima*”, deia Eiji Okada a Emmanuelle Riva. Encara ens queda molt per veure a Hiroshima.